

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Спецкурс «Метод комплексу тематичних психомалюнків»

Кількість кредитів ECTS – 3 кредити

VII семестр

I. Основна мета засвоєння курсу: формування у студентів: системи сучасних знань відносно цілісної психіки у взаємозв'язку свідомої та несвідомої її сфер; розуміння здатності психіки відображати складний психологічний зміст у архетипній символіці; вміння працювати з вербальним та невербальним матеріалом протагоніста у діалогічній взаємодії; вміння застосування набутих знань у процесі практичної діяльності в ситуації «тут і тепер».

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців спеціальності «практична психологія». Дисципліна «Метод комплексу тематичних психомалюнків» дає можливість студентам набутися додаткових фахових компетенцій з професійно-орієнтованого циклу підготовки.

III. Завдання дисципліни – передбачено:

1) розвивати психоаналітичні навички та вміння, зокрема вміння застосовувати психоаналіз малюнків, казок та міфів у професійній діяльності з метою об'єктивації несвідомого змісту психіки протагоніста;

2) удосконалювати теоретичну та практичну підготовку студентів шляхом використання матеріалів образної презентації психіки суб'єкта;

3) формувати психологічну чутливість та здатність адекватно вживати різні прийоми роботи з малюнками, казками та міфами протагоніста у професійній діяльності майбутніх фахівців.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даного дисципліни В результаті вивчення даного курсу студент повинен знати:

- історію розвитку науково-психологічного вчення про несвідоме;
- основні положення теорії психоаналізу;
- провідні дослідження «несвідомого» у вітчизняній психологічній науці;
- методи вивчення «несвідомого психічного»;
- сучасні дослідження «несвідомого» у зарубіжній літературі;
- дослідження феномену «несвідомого» у сучасній українській науці;
- основні положення сучасної психодинамічної теорії, розробленої Т.С.Яценко;
- особливості психоаналізу комплексу тематичних психомалюнків як методу дослідження несвідомої сфери психіки суб'єкта;
- особливості символізації несвідомого змісту психіки.
 - використовувати засвоєні теоретичні знання на практиці;
 - самостійно працювати з науковою літературою;
 - працювати з першоджерелами, готувати реферативні роботи та статті;
 - обирати форми роботи у відповідності до вимог тематики практичних занять;
 - володіти інструментальними можливостями процесуальної діагностики;
 - об'єктивувати механізми символізації змісту несвідомого та їх взаємозв'язки у емпіричному матеріалі психоаналізу комплексу тематичних психомалюнків та працювати з поточним матеріалом ситуації «тут і тепер»;
 - здійснювати діагностичну роботу з використанням комплексу тематичних психомалюнків, тестових малюнків;
 - виявляти глибинно-психологічні причини виникнення особистісної проблематики суб'єкта.

вміти:

V. Короткий зміст дисципліни

Змістовий модуль I. Особливості застосування малюнків у професійній діяльності психолога

Тема № 1: Малюнкові методики дослідження феномену несвідомого (6 год.)

Методичне обладнання: інструкції по проведенню дослідження за допомогою методик «Малюнок сім'ї», «Будинок-Дерево-Людина», «Неіснуюча тварина», «Три дерева»; комплекс тематичних психомалюнків;

білі аркуші А4, олівці, фломастери, фарби.

Зміст заняття: Особливості роботи з тестовими малюнками «Малюнок сім'ї», «Будинок-Дерево-Людина», «Неіснуюча тварина», «Три дерева». Феноменологічний підхід до аналізу малюнків. Сутність процесу інтерпретації. Тестовий підхід в аналізі графічної продукції. Сутність психоаналітичного підходу у роботі з малюнками. Недоліки тестових інтерпретаційних схем. Специфіка тем комплексу тематичних психомалюнків. Роль символу в малюнку. Феноменологічний підхід у роботі з малюнковою продукцією. Особливості процесуальної психодіагностики у роботі з малюнками.

Тема № 2: Вивчення глибинно-психологічних феноменів за допомогою психомалюнків (6 год.)

Методичне обладнання: комплекс тематичних психомалюнків; предметні моделі;

білі аркуші А4, олівці, фломастери, фарби.

Зміст заняття: Вивчення глибинно-психологічних феноменів за допомогою методик комплексу тематичних психомалюнків. Психологічні захисти. Едіпів комплекс та психологічна імпотенція. Динаміка

захисної системи: від слабкості - до сили. Викривлення реальності. Роль первинних лібідних об'єктів у формуванні умовних цінностей. Сутність поняття "Едіпов комплекс", його психоаналітичний зміст. Прояви едіпового комплексу у дітей. Роль первинних лібідних об'єктів у житті людини. Сутність явища психологічної імпотенції та психологічної смерті. Діагностика деструктивних явищ психіки за допомогою психоаналізу комплексу тематичних психомалюнків.

Тема № 3: Вивчення символізації змісту несвідомого у процесі роботи з малюнками та предметними моделями (2 год.)

Методичне обладнання: тематичні психомалюнки, предметні моделі, неавторські малюнки; білі аркуші А4, олівці, фломастери, фарби.

Зміст заняття: Робота з використанням предметних моделей. Особливості роботи з іграшкою в психокорекційній практиці. Застосування психодраматичних прийомів при роботі з предметною моделлю. Механізми символізації змісту несвідомого. Виявлення механізму натяку у малюнковому матеріалі.

Тема № 4: Особливості роботи з предметною моделлю (2 год.)

Методичне обладнання: предметні моделі (іграшки, малі скульптурні композиції) білі аркуші А4, олівці, фломастери, фарби.

Зміст заняття: Особливості роботи з використанням предметних моделей. Специфіка роботи з іграшкою в психокорекційній практиці. Застосування психодраматичних прийомів при роботі з предметною моделлю.

Тема № 5: Особливості роботи психолога з малюнковим матеріалом протагоніста (2 год.)

Методичне обладнання: комплекс тематичних психомалюнків, предметні моделі, неавторські малюнки;

білі аркуші А4, олівці, фломастери, фарби.

Зміст заняття: Роль діалогу з автором в процесі аналізу малюнків. Психодіагностична спрямованість діалогу з автором під час аналізу малюнків. Побудова діалогу. Аналіз вербальної продукції. Слово, як інструмент вираження несвідомого змісту. Майстерність ведення психодіагностичного діалогу. Психокорекційні властивості діалогу. Специфіка підбору тем для виконання малюнків. Індивідуально-психологічні особливості використання кольору у малюнках. Поглиблення психологічного змісту малюнку завдяки присутності кольору.

Тема № 6: Вивчення стосунків у родині з використанням різних прийомів роботи з предметною моделлю та психомалюнків (4 год.)

Методичне обладнання: інструкції по проведенню дослідження за допомогою методики "Малюнок сім'ї", комплекс тематичних психомалюнків, предметні моделі, неавторські малюнки;

білі аркуші А4, олівці, фломастери, фарби.

Зміст заняття: Дослідження особливостей роботи з модифікаційними варіантами методики «Малюнок сім'ї». Специфіка роботи з неавторським малюнком як засобом об'єктивації сімейних стосунків протагоніста та їх глибинно-психологічних детермінант. Застосування предметної моделі з метою об'єктивації сімейних стосунків протагоніста. Побудова моделі родини за допомогою предметних моделей.

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який забезпечуватиме викладання курсу Кафедра практичної психології, кандидат психологічних наук, доцент Святенко Ю.О.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредит ЄКТС).

VIII. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни:

1. Бехтерев В.М. Первоначальная эволюция детского рисунка в объективном изучении // Бехтерев В.М. Избранные труды по психологии личности. Т.2. Объективное изучение личности. – СПб.: Алтейя, 1999. – С.99 – 150.
2. Мелик-Пашаев А.А. Выразительная функция цвета в изобразительной деятельности детей // Вопросы психологии. – 1975. – №4. – С.108 – 117.
3. Мухина В.С. Изобразительная деятельность ребенка как форма усвоения социального опыта. – М.: Педагогика, 1981. – 240 с.
4. Потемкина О.Ф., Потемкина Е.В. Психологический анализ рисунка и текста. – СПб.: Речь, 2005. – 524 с.
5. Практикум по арт-терапии // Под ред А. И. Копытина. – СПб.: Питер, 2000. – 448 с.

IX. Метод навчання:

Інтерактивні методи: рольовий тренінг; розв'язування психологічних завдань.

X. Система оцінювання

Поточний контроль: оцінювання виконання практичних завдань, 2-х модульних тестових завдань

XI. Реєстрація на навчальну дисципліну